

Salgótarján és Vidéke

Szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

A Polgári Kör hivatalos lapja.

Előfizetési ár:

Egész évre	10.—
Fél évre	5.—
Negyed évre	2-50
Egyes szám ára 20 fill.	

Felelős szerkesztő:

Dr. Czigler Jakab

Minden a lap szellemi részét illető közlemények a „Salgótarján és Vidéke” szerkesztőségéhez, az előfizetések és hirdetések Mohar Endre polgár iskolai tanárhoz intézendők.

Görögtűz.

A „Salgótarjáni Hírlap” folyó évi 28. számában „Görög tűz” alatt egy cikk jelent meg, amely — bár burkoltan — az általunk megkezdett irányt teszi bírálata tárgyává. Miután cikke közérdekű és miután irányunkat és működésünket helyteleníti, felelünk reá.

Mielőtt azonban ezt tennők, kötelességünknek tartjuk a „Salgótarjáni Hírlap” szerkesztőjének köszönetünket kifejezni azért, hogy b. lapjában ily irányú cikkeknek helyet ad.

Mi csak örülni tudunk, ha eszméink vita tárgyává tételnek és annál inkább örülünk, ha ebbe a közérdekű, községünket érdeklő vitába a S. H. munkatársai is részt vesznek. Mert hiszen az ő olvasó közönsége is más, a mi olvasó közönségünk is más: az ő programja is más, a mi programunk is más.

A S. H. programja — legalább az eddigi irányát tekintve — a megtörtént tények regisztrálása.

A mi programunk azonban a tények kiérőszerkesztése. Mindkettő különösen itt nálunk közszükséglet.

Örülünk tehát, hogy ha laptársunk néha-néha eltekint programjától és ki áll velünk veszekedni.

Annak a célnak, amit mi magunk elé tűztünk, az ilyen vitatkozás — feltéve természetesen, hogy az minden személyes vonatkozást kerül — csak hasznára válhat. Mi nem vagyunk csálhatatlanok, egyéni ambíció és hiúság minket nem vezet s ha látjuk, hogy valaki azt az eszmét, amit mi felvetünk, jobban és gyorsabban is megtudja csinálni — feltétlenül melléje állunk.

Azaz hogy világosabban fejezzük ki magunkat, programunk nem az eszköz, hanem a cél.

Visszatérve tehát a „Görögtűz”-re, felteszem írója előtt azt a kérdést — mit tart ő jobbnak, hallgatni és tovább aludni, vagy pedig az ébresztőt fujni?

Kérem, egy harmincz évig alvó társadalmat abból a mély lethargikus álomból fuvola hanggal fel nem költünk. Annak legalább is görög tűz kell.

Hogy sokat markoltunk — az is igaz. De abból nem következik, hogy mindent egyszerre akarnánk meg is csinálni. Sajnáljuk, hogy ezt nem tehetjük: mi is ösmerjük az itteni állapotokat és sajnos, nagyon is tudjuk, hogy erős küzdelmekbe fog kerülni bármily csekély újítás keresztülvitele; s a midőn az itt létesítendő új eszméket egymás mellé csoportosítottuk, csak megvilágítani akartuk, hogy mi mindent kell létesítenünk, ha tovább akarunk élni.

Nagyon természetes, hogy mindent egyszerre megcsinálni nem lehet; de ismét addig várni a legközelebbi teendővel, amíg a szönyegen lévő teljesen el készül — megint csak célt tévesztett dolog.

Tegyük fel, hogy a szóban forgó vasúti megállóhelyünk, vagy polgári iskolánk államosítása elhuzódik egy-két esztendőig.

Már most mi addig várjunk? Addig új eszmét felvetni nem szabad? Hát hová jutunk akkor! Hiszen ilyen haladással három ember élet sem elegendő idő arra, hogy községünk legeminensebb érdekeit érintő intézményeket létesítsünk.

Igenis, nekünk nem fékezni, hanem hajtani kell, még pedig teljes gőzerővel hajtani, ha pusztulni nem akarunk.

De nem itt a baj. Nálunk a község ügyeit egy pár ember vezeti. Természetes tehát, hogy annyi különböző természetű dolgot egyszerre nyelbe ütni nem képes. Nincs munka felosztás.

Miért ne lehetne keresztül vinni a község házának azt, hogy egy előzőleg tervszerűleg kidolgozott város rendezési tervnek egyes alkatrészeit külön-külön e célra kiküldött bizottság dolgozza fel s azt ha kész és kivitelre alkalmasnak találják, egyúttal minden rendelkezésére álló módon keresztül is vigye.

Jutna elég szakember mindenüvé. Iparos telep vagyunk s van elegendő számú

TÁRCA

Reminiscenciáim a régi Tarjánból.

— Kelemen Albert —

Testi szervezetem bajára az orvosi tudomány a hosszú, szorakoztató sétákat ajánlja. S mi szorakoztathat jobban, mint az a hely, ahova gyermek s ifju kori szép emlékeim kötnek. Több, mint két hét óta járom már szülővárosom utcáit, határát, kőszorúzó hegyeit, pagonyait s még mindig nincsenek, vagy talán soh' se lesznek, kimerítve azok az édes emlékek, miket egy-egy hely, kő, fa, patak, épület stb. felelevenít előttem. Nagy részüket már el is temeték a szorgos munkás kezek, mik egész környékünk domborzati alakulatait úgy megváltoztatták, hogy a jövő századok geológusai, ha írott adatok nem maradnak nekik, hajba kapnak egymással a valóságos

hegyek, földhátak fensikak keletkezések fölött, melyeket derék bányászaink a község minden irányában összehordtak.

Aki Salgótarját csak a mult évtizedekből ismerni tudja, hogy az a hatalmas, meredek hegytömb, amely városunk nyugati oldalán a völgykattanból kivezető megyei utat mintegy kilométernyi hosszúságban oly szűk szorosba szorítja össze, az a fölött a buja süvet termő sík mező fölött emelkedett, amely fölött a történelmi mű tú Baglyasvárnak regényes sziklaromjai évszázadokon keresztül uralkodtak.

Mily paradoxona ez az emberi alkotó erőnek! Amit civilizáció érdekében épít, azt a romantikából rombolja le. S mily erős a gyenge ember keze! az idő vasfoga századokon keresztül nem tud anyit megemészteni, amennyit az ember csákánya, fejszéje néhány év alatt furni-faragni képes magán az anyaföldön is.

A hova kicsiny karomban gyermekpaj-

tásaimmal kigyalogni még virtus számba ment; helyek, a honnan gyermek fantáziánkban óriási távolságra lépezve magunkat, megriadt csibécskék gyanánt rohanunk vissza a szülői hajlék fedele alá, ma már beépítve, benépesítve, egész utcásorokként állanak előttem.

Hová lett a régi Tarján képe azé a Tarjáné amelynek ugyászólván első nemzedéke az én kortársaim még csak most lépked a negyedik X. felé az élet tarka-barka országutján?

Öltsük fel újra rég ledobott szines gyermekcipőnket, hisz oly jól esik a kor hamisíthatatlan boldogságának sarujába visszaképzelnünk magunkat, s sétáljunk végig a 25—30 év előtti Salgótarján főutcáján (!) A hiányzó vilám fényt pótolja élénk emlékezetünknek világa; a gyalogjáró barakt kövezetét a képzeletünk szárnya.

Az ósdi, rozoga és szűk vasútállomás épületétől befordulunk a nyáron poros-

tapasztalt, világlátott és a város érdekeit szíven viselő mérnök emberünk. Tessék őket kihasználni.

Mi pedig haladunk a közügyi berzenkedés mesgyéjén addig, amíg görögtűzzel töltött rakétáink állandó, mindnyájunkat megvilágító tüzet nem élesztenek. Szomorú volna, ha görög tűzünk csak szalma lángot élesztene, mert ez csak azt igazolná, hogy Salgótarjánban sok a szalmakazal.

Már pedig azt hiszem, azt a „Görög tűz“ írója sem hiszi.

Legkülönböesebb azonban, hogy amikor minket az új eszmékért üt, egyuttal szintén felvet egy görög tüzes rakétát — értem a csatornázást. Ez szintén egy olyan eszme, amit előbb-utóbb meg kell csinálni, csak hogy a mi nézetünk szerint ez csak akkor lenne létesítendő, ha községünk kellő anyagi erővel rendelkezik. A mi nézetünk tehát ebben a tekintetben az — létesíteni első sorban azt, ami a községnek anyagi hasznót hajt s csak azután gondolni az oly dolgok keresztülvitelére, amelyek ugyan feltétlenül szükségesek, de ma megalkotásuk anyagi erőnket meghaladja.

És most még egy megjegyzésünk van arra a rügyfakasztási hasonlatra.

Hiába várunk ott rügyfakadást, hiába virágzást és gyümölcsstermést, ahol nem vetettünk.

A ta'aj itt nem rosz. Mi eszméinket elvetettük s ha azok termést nem hoznak, csakis azok a pajkos gyerekek lesznek az okai, akik vetésünket mielőtt még kikelne, összetiporják.

Polgártársak!

Terjesszétek a „Salgótarján és Vidéke“-t

Városi vigadó.

Lapunk előző számában Emőd barátunk — bár elősmeri, hogy vigadóra a legnagyobb szükségünk van — helyteleníti álláspontunkat akkor, amikor mi annak létesítését a központba, jelenlegi piacunk egyik beszüggelésébe óhajtánánk építtetni. Megjegyezi még azt is, hogy addig, a míg rendezett a város várossá nem vedlünk, ezt a kérdést végleg ne oldjuk meg, mert pénzünk nincsen rá. Ami azt illeti, hogy piacunk ezen építkezés által területben veszít, az tény. De ezen veszteség már pótolva van az által, hogy a sertés piac a patak partra került és még jobban pótolva lesz akkor, ha a volt sertés piac helyére, rendes vásárcsarnok kerül.

Ma piacunk oly rendetlen módon használtatik ki, hogy ugyanannyi, rendszeresen elhelyezett vásár bódé félfannyi helyen is elférne. Piacunk nagyságát tehát, még ha a vasuti megállót is megkapjuk, ne féljük, mert okosan kihasználva, kisebb helyen is jobban el tudjuk azt helyezni, mint ma, dacára hogy piacunk nagy.

A mi pedig az ideiglenes vigadó építését illeti — az meg egyáltalában el nem fogadható eszme. Először is kétszeres költség, másodsor pedig keresztül vihetetlen.

Hol kapunk mi Salgótarjánban oly épületet, a mely kis átalakítással kitűzött célunknak megfelelne?

Hogy nincs pénzünk most a vigadó építésére, az bizonyos.

De hát kimondja, hogy a magunk pénzén építsünk? Nézzünk körül a fejlődő városok között — mennyire épít a saját pénzén? Egy sem! Somosujfalu most építi 35,000 korona költséggel a község házát. Hát volt neki annyi pénze? Talán soha!

A magyar jelzálog hitelbanktól kapott 50 évi 5 és fél százalékos törlesztésre köl-

csönt. Miért ne tehetnénk mi is ugy? Sőt! Nekünk még előnyösebb a helyzetünk, mert ha mi kölcsönből építjük a vigadónkat, ez nemcsak hogy magamagát törleszti és így a község költségeit egy fillérrel sem emeli, hanem még igen szép hasznót hajt, amiről az alábbi költségvetésből magunk is meggyőződhetünk.

Mint már eleve kijelentettük, mi részünkről legmegfelelőbbnek tartanók, ha vigadónkat ott, ahol jelenleg az Iparos-Otthon áll, építenénk fel.

Részben mert a város középpontja, részben mert a létesítendő vasuti megállóhelyhez lesz, de leginkább azért, mert a piac a sajátunk lévén, nem vagyunk kitéve költséges kisajátításoknak.

Feltéve már most, hogy az Iparos-Otthon átvétele és a vigadó felépítése belekerülne 200.000 koronába, — ez 5-5 százalékkal számítva évi 11,000 kor. költséget jelentene: azaz ennyit kellene fizetnünk évente tőketörlesztés és kamat címén hitelezőnknek.

Nézzük már most, hogy a vigadónk, amelynek tervei körvonalakban már megvannak és szerkesztőségünkben bárki által megtekinthetők — évente mit hozna:

Egy cukrász-üzlet lakással, évi bér 1500 kor.

Egy borbély-üzlet 400 kor.

Egy üzlet raktár nélkül 400 kor.

Egy üzlet raktárral 500 kor.

Az Iparos-Otthon, két kis terem, egy nagy szoba és egy zárt folyosó 800 kor.

A „Polgári Kör“, esetleg kaszinó, két kis terem, egy nagy terem, ruhatár és folyosó 1000 kor.

Egy magán lakás, két szép szoba, konyha és kamara 600 kor.

Összesen 5200 korona.

A vendéglős fizetne a következő helyiségekért: Egy 216 m. nagyságú nagy terem állandó szinpaddal, egy 92 m.

télen sáros országútra. Kopasz vízmosásos, szakadékos hegy alatt mintegy husz percig kanyarodva a mai járásbiróság épületének helyén találjuk palóc-lakta község közelségének jelét: a híres „hármás kereszt“ gyermekkori kisebb kirándulásunk végállomását. Messzebb csak iskolai szünapokon merészkedtünk. A vasut álmóság „elszökni“ már merénylet volt.

Az uttól jobbra, licium sövényen belül e y gyár épület nyitotta meg, az utca ház-orát. Cukorgyárnak hívtuk; ennek nevezték ősein: is, de hogy készült-e benne valaha cukor, azt ők se tudták megmondani. Dajkaink azt mesélték róla, hogy a bányászok alá aknáztak s a gépek elsüllyedtek; azota drága a cukor. Mi sirattuk az eltemetett cukorgépeket s szidtuk a gonosz bányászokat.

Ezt követte a még most is meglévő, magas bádög-kürtös gőzmalom. Épített kapufélfájának tetejét két kőből faragott ülő majom diszítette. Nem tudni, kinek a fantáziájából s minck a jelképezésére kerültek oda. De nekünk gyermekeknek céldobálási versenyekben kitűnő cél-

pontoknak szolgáltak. Hasonló két alak volt beljebb a községben is, a mai takarékpénztári épület kapufélfáján, de azokat e passzióinkra használni nem volt bátorságunk, lévén ott a respektálandó csendbiztosnak lakása s buza virág színű, vörös-zsinóru atillás, rettegett pandurjainak félelmetes kaszárnyája.

Már a gőzmalom előtt úgy, mint most kezdődött a kegyuri portá 3500 — 4000 méter hosszú vastag kőfala. A közepetáján levő hézagot már akkor is, farácsozat töltötte ki, ezen belül csinos virágos kertecske, a mögötte álló verandás épületben vidék egyetlen patikájának helyisége, előtte pedig egy hatalmas terebélyű diófának lekadikáló zöld golyóbcskái voltak elérhetetlen vágyainknak csábító tárgyai.

Első patikánk tulajdonosa: a jóságos arcu kedves Rubint némi is felhuzódott közelebb az azóta keletkezett 2 más versenytársához a nagy-hídfőre.

A tulsó oldalon egy omladozó hosszú kőfalon kívül a már említett csendbiztoslakig épített dolog nem volt. Az áthajló szilvafaknak éretlen gyümölcse, mint lopott

jóság, legédesebb csementénket szolgáltatta. Az e helyen levő egész modern ház-sor már az új Tarján képéhez tartozik.

A mai posta épület helyén egy alacsony földszintes ház állott valami meghatározhatatlan rendeltetéssel. Ha jól emlékszem, rövidebb életű kávéházak nyitakcsukódtak benne. Szemben vele a mai meredek homlokzatról még most is megközelíthetetlen, katángkóró, számartóvis s más hasonló szinességék sűrű bozótjától tarkáló magaslatán ösztövéként nyurgállott, fel a silbak—katona—faköpponyeg alaku, szerecsika színű tetejü tomya a róm. kath. templomnak, utána pedig egy meghitt, barátságos, zsalugáteres házacska: a plebánia szerénykedett.

Követte ezt a régi paraszt gazdák 3 — 4 ambítiós postája, köztük a palóc arisztokrácia legnagyobb tekintélye: a hosszú haju, tömzsi Ponyi Gyuri bátya címeres háza.

E módosabb parasztházak egyikében a Langár familláében volt a mi lakásunk is, az utcára boltajtó nyílt, hátul jó magyar becsületességű házigazdánk családja húzó-

nagyságu előcsarnok, egy 70 méter ebédlő, egy 70 méteres kávéház, egy 35 méter nagyságu korcsma helyiség, egy kártya szoba, egy kis ebédlő, egy nagy fürdő szoba, egy kettős és kilenc egyes vendég szoba, kétszobás vendéglői lakás, személyzet lakása és egyéb szükséges melék helyiségekért évi 8000 kor.

Összesen tehát 13,200 kor. lenne az évi jövedelem. Megjegyzem, ez a legszűkebb számítás és máris mint látjuk, 2100 koronával emelné 50 évre községünk évi jövedelmét, 50 év múlva pedig 13,200 koronával. Hát bizony ez nagyon reánk férne. De mennyit hozna még erkölcsileg?!

Mit látunk ma?

Egész társadalmunk széttagolt.

A rimamurány külön huz, a köszénbánya külön huz, maga a község pedig százfélé szakad. És ki issza meg az ilyen állapotoknak a levét mint maga a község.

A községi előjáróság? Az ugyan szere ne mindenkinek eleget tenni, — de mer ha ezt teszi; annak nem tetszik, ha azt teszi ennek nem tetszik, hát inkább mintsem hogy egyiket, vagy másikat bántsa, nem tesz semmit.

Tessék az ilyen állapotok között egy községet fejleszteni.

Egy csapásra lehetne azonban mind ezen változtatni akkor, ha volna egy, a község középpontján fekvő vigadónk, amely képes lenne társadalmunkat összetömöríteni.

Ott módunk volna naponta érintkezni, egymást megösmerni és községünk jobb jövőjén közösen dolgozni.

Láttuk a múltban és látjuk ma is, hogy mily kárára van községünknek az, hogy pártokra vagyunk szakadva. Kapkodás, érdekösszeütkezés, féltreérés, hatalomvágy, hiúság és bosszu jellemzik közállapotainkat.

Mindezek hamarosan megszűnnének,

ha vigadónk felépülne.

De nemcsak minket hozna közelébb egymáshoz, hanem közelébb hozná a vidéket is hozzánk és emelné idegenforgalmunkat. Ma vidéki ember itt meg nem áll. Hiszen egy tisztességes helyünk nincs, ahol uti fáradalmaikat kipihenje. Kell tehát, hogy ezt az égetően sürgős kérdést a község-házán is mihamarább napirendre tűzzék.

Mi pedig a magunk részéről felkérjük a Salgótarjáni köszénbánya és a Rimamurányi vasgyár igen tisztelt igazgatóit, — mélt. Szilárdy Ödön urat és a „Polgári Kör“ vezetőségét mint olyanokat, akik községünk fejlesztését szívükön viselik és a község-házán döntő szerepet visznek, szíveskedjenek odahatni, hogy a városi vigadó kérdése a közel jövőben közmegelegedésre elintézését nyerjen.

Előfizetési felhívás:

A mai számmal ama kéressel fordulunk Salgótarján és Vidéke t. közönségéhez, hogy minket kitűzött célunk elérésében anyagilag és erkölcsileg támogasson, hogy ugy helybelimint vidéki híreket velünk közölni szíveskedjék és így olvasó közönségünk egyszersmind munkatárunk is legyen.

Az előfizetési díj oly csekély hogy mindenkinek lehetővé tesszük a lapra való előfizetést.

Előfizetési ár:

Egész évre	10.—
Félévre	5.—
Negyed évre	2.50
Egyes szám ára	20

Minden a lap szellemi részét illető közlemények a Salgótarján és Vidéke szerkesztőségéhez az előfizetések s hirdetések lapunk kiadójához Mohar Endre polgár iskolai tanárhoz intézendők.

A Polgári Kör tagjai lapunkat évi 6 k ért kapják.

dott ne az udvar mögött pedig egy hosszú árnyas szilva egészen a mai kántorlakig. Ilyen beosztású volt minden itt lakó paraszt-gazda portája abban az időben. Az utódok élelmessége később felparcellázva külön-külön darabokban adogatta el vagy osztotta fel egymás között örökségét. Ma már ezek a porták megannyi szoroson beépített közös b. já oju zsák-utcák. Ősi faluközösüket üző régi tulajdonosaik kiszorultak innen a Kővár felé, vagy más irányban a város széleire jó pénzért átengedvén helyeiket a merkantil jövevények és utókoroknak.

Szemben velünk a mai Kórey féle üzlet helyén az akkor még egyedüli ekléziának: a róm. kath. egyházközségnek tipikus falusi iskolája állott. Tetőgerincének közepetáján apró, kis, keresztes tornyocskas emelkedett ölében éles-szavú kis csengelyűjével. Ennek hívó hangjára mezitlábos, kurta kendergatyás, tarisznyás, pufok-képtű palócfiúk a jelennek aranyláncos, lakcipellős nemzedéke — népesítették meg zajos zsvajjal az utca tájékát. Megboldogult Gazdy bátyánk igazgatása alatt egy szál

segéd-tanítóból állott az egész tantestület.

Az iskola terem szépen megférte egy tető alatt Ádám bácsi fodrász-, foghúzó-, tyukszemvágó- és kópülő műtermével, minnek kerek cinkorongja alatt vaskos betűk ajánlgatták 5 és 10 krajcárért az oficina különlegeségeit. Ádám bácsinak konkurensé nem volt, de volt egy kamasz fia, az én örökös hadilábasom. A felekezeti türelmeség akkor volt valami nagy mértékben tulajdonsága Tarján csemetéinek; ezt én gyakran a szó valódi értelmében: fájdalommal tapasztaltam. Az ut közepének vonala volt ellenséges bizodalmainknak elszántan védett határa. Innen is, túl is kőrakások jelezték az árokparton hadikészleteinket egy-egy sikerültebb dobás nem egyszer váltotta ki éles sikolyát a megsebesültnek és fúrge lábú eliramodását — a győzőnek. Leginkább megesett ez őcséinket is eiragadta a harc tüzé. Szerencsétlen őcsémet nyomban orron talalta egy buta bomba. Őt, a szegénykét, csak plezuros orral tudom a gyermekkorából elképzelni. Szembeötlő nyomai ma is megvannak.

(Folyt. köv.)

A kereskedők és iparosok akciója.

Hosszadalmas lenne vitatni, mennyiben indokolt, mennyiben nem az az idegesség, melyet a szentesítés alatt levő végrehajtási novella országszerte szült. Itt csak egyszerű valóságként konstatáljuk, hogy hitelezők és adósok, kisebbek, nagyobbak egyaránt nagy aggodalommal tekintenek az új helyzet elé, jóllehet, ha jobbik eszünket vesszük elő, nincs oly nagy ok arra a forrongásra, mely a mai szociális társadalmi harcokat saporítja a legsúlyosabbal, a legveszedelmesebbel: a hitelezők és adósok egymásnak való hadüzenetével. A novellának elfogulatlanabb mérlegelése után korántsem kell akkora rázkódtatástól tartanunk, ami országos veszedelemmé nőné ki magát, ami szükségessé tenné a nagy harang megkongatását.

Annyi azonban tény, hogy Salgótarján speciális viszonyaira már régen szükségessé vált valami radikális mozgalom, ami állapotainkat konszolidálná s ha ebben az ominozus törvényben dicsérni való nincs is, Salgótarján mégis köszönettel adózhat neki, mert ez az a bizonyos vihar, ami tisztít; ez adta meg a lökést annak a mozgalomnak, ami beteg, ingatag piacunkat egészségesebbé, szilárdabbá tenni hivatva van.

A mi jövő-menő, ugyszólván táborozó életet élő, nomád közönségünk javarészevel szemben — novella — nem novella — már réges-régen kellett volna iparos s kereskedőinknek tömörülni, egymással szolidaritást vállalni — hiszen igazi nevén nevezve a gyermek, ez a célja jelenlegi mozgólódásuknak. Sok-sok jobb sorsra méltóbb kollegát menthettek volna meg a tönktől; sokkal kevesebb szorgalom tört volna meg a városnak átkos hitelviszonyain s sokkal kevesebg iparos, kereskedő nézne sirva

Üzenet M.....k.

Ha felednél, ha felednél
Hogyha szívből mást szeretnél,
S megkonditnák a harangszót
Esküvőre, nászra hangzót —
Elmennék a cinterembe
S ott lelnék elmerengve.

Ha felednél, ha felednél
Hogyha szívből mást szeretnél,
S csillngelne pohárcsengés,
Ödvriadal, nász zengés —
Odadlnék az ajtódba
Néma ajkkal átkozódva.

Ha felednél, ha felednél
Hogyha szívből mást szeretnél,
S azt ölelnéd lenge karral,
S azt csókolnád édes ajkkal —
Temetőbe mennék — oda,
S nem is jönnék vissza soha.

Várhalmy Boda István.

vissza keserves filléire, ingyenbe mult ve-rejtekére, amiket Salgótarján piacán szét-dobált, elhullatott.

Már számot adtunk kereskedőink és iparosainknak f. hó 19-én a végrehajtási novella tárgyában tartott értekezletéről.

A kiküldött bizottság dicséretreméltó buzgalommal dolgozik az akció sikerén, f. hó 23-án tartott tanácskozásuknak határozatából kifolyólag a helybeli két nagyobb üzemvállalat: az acélgár és kőszénbánya művek igazgatóit küldöttséggel kereste meg a bizottság.

A küldöttség folyó hó 26-án tisztelgett Jónásch és Gerő igazgatóknál. A küldöttség vezetője: dr. Pollacsek Ármu ügyvéd, mindkét helyen kifejtette azon káros következményeket, melyeket e végrehajtási novella egyrészt a helybeli kereskedők és iparosok, másrészt a vállalati alkalmazottak és munkások közötti viszonylatokban elő fog idézni és a melyek a vállalatokat sem fogják érintetlenül hagyni. Ezeknek elkerülése végett kérte először is a roszhiszemű adósokkal szemben — esetenként az igazgatóságnak szigorú fellépését, amely a hitelt igénybe vevő alkalmazottat és munkást erkölcsileg kényszeritené, hogy tartozását megfizesse, másodsor pedig, hogy a vállalatok a munkásoknak keresményüket rövidebb időközökben adják ki.

Ugy Jónásch, mint Gerő igazgató a küldöttséggel szívélyesen fogadta, az erkölcsi támogatást mindketten megígérték, a fizetést időzések megrövidítését azonban nem helyezte kilátásba, de azt megígérték, hogy amikor szükséges, a munkásoknak fizetési előleget utalványoznak. A nagyszámban megjelent kereskedők és iparosok az igazgatók kijelentéseit köszönettel tudomásul vették.

A bizottság továbbá a beszercebányai kereskedelmi és iparkamarához a következő felterjesztést küldte:

A beszercebányai Keresk. és Ipar-kamara tek. elnökségének

Beszercebánya.

Salgótarján nagyközség összes kereskedői és iparosai 1908. évi július hó 19-én értekezletet tartottak azon célból, hogy a szentesítés alatt lévő új végrehajtási novella által teremtett helyzettel foglalkozzanak és annak sérelmes intézkedéseivel szemben állást foglaljanak.

Ezen értekezlet — tudatában annak, hogy ezen végrehajtási novella az ország összes kiskereskedőire és kisiparosaira egyaránt káros és veszedelmes, mert míg egyrészt a már fennálló követeléseknek a régi törvény alapján való behajtása módzatait nagyon bonyodalmasan és nehezen keresztülvihetően szabja meg, addig a jövőre nézve a hitelre való eladás lehetőségét szinte teljesen kizárja, miáltal a kereskedők s iparosok nagy részét a tönk szélére juttatja, egyhangulag következő határozati javaslatot fogadta el:

„Salgótarján nagyközség kereskedőinek és iparosainak összessége tiltakozik a

végrehajtási törvény módosítása és kiegészítése tárgyában szentesítés végett felterjesztett törvényjavaslat törvényerőre emelkedése esetén annak életbeléptetése ellen, egyúttal megkeresi az illetékes beszercebányai kereskedelmi és iparkamarát, hogy a kereskedők és iparosok jogos érdekének megóvása végett ezen törvényjavaslattal szemben országos mozgalmat indítson olyan irányban, hogy annak úgy a már fennálló követelések behajthatatlansága, mint a jövő hitelviszonyai tekintetében sérelmes intézkedései végre ne hajtassanak, illetve úgy a hitelezők, mint az adósok érdekében sürgősen megváltoztassanak.“

Midőn ezen határozati javaslatot sürgős intézkedés végett felterjesztjük, vagyunk

teljes tisztelettel:
az értekezlet által kiküldött
bizottság tagjai.

A megindult kezdet tehát szép reményekkel biztat. A további tennivalókra és azoknak módjaira nézve alkalomadtán elmondjuk nézeteinket.

Kelemen Albert.

Heti hírek

Képviselőtestületi gyűlés. Salgótarján nagyközség képviselőtestülete f. hó 28-án d. u. 3 órakor tartotta rendkívüli közgyűlését a község háza nagytermében Hricsovszky András bíró elnöke alatt.

A közgyűlésen oly csekély számmal jelentek meg a t. képviselők, hogy a napirend 3-ik pontja tárgyalható nem volt, miután ahhoz legalább 27 képviselő jelenléte szükséges.

Fontosabb ügyek most tárgyalva nem voltak, csupán illetőségi ügyek és kérvények, előirányzatok. Hricsovszky András bíró 4 heti szabadságot kapott.

Fontos azonban a főszolgabíró ama rendelete, (mely a napirenden ugyan nem volt) és a mi humanitáris ügyeinkkel foglalkozik.

A rendeletben a főszolgabíró igen helyesen rámutat ama furcsa állapotra, hogy itt évek óta olyan nem helybeli egyének élnek, kiknek semmi foglalkozásuk nincs és csupán koldulásból tengődnek. Rámutat arra, hogy a kórház és ugynevezett szegényház piszkos, ronda. Felszólítja az előljáróságot, hogy e visszas állapotokon mielőbb segítsen.

Az előljáróság az első lépést már megtette, t. i. kidoboltatta: Tilos a koldulás. Hogy azonban a szegényeken mégis segítsen, beszerez 3—4 perselyt és ezekkel hetenkint egyszer egy-egy szegény jár házról-házra könyörödományért. A begyűjtött összeg aztán a szegények közt fel lesz osztva. Boldog Salgótarján, így tehát nem lesz nálunk többé nyilvános, csak hivatalos koldulás.

A kórház és szegényház ügyeit illetőleg az előljáróság arról fog gondoskodni, hogy e célra alkalmas épület emeltessek,

melynek fenntartása — a pótdó emelése nélkül — a szegény alapot terhelné. Erre még majd bővebben rátérünk.

Hatósági mézárszék. Makó város képviselő testülete nagy életrealóságának adta tánu-jelét amikor szembe helyezkedve az ottani mézárosok és hentesek tulkapásaival egy gyűlés keretében kimondotta, hogy hatósági mézárszéket fog felállíttatni! A hussal kereskedő népség itt Tarjánban is busásan űzi visszaéléseit és igazán nagy tehertől szabadítaná meg községünk hus fogyasztó-közönségét az előljáróság, ha Makó eljárását követendő példának tekintené és itt helyben is hatósági mézárszéket létesítene mint ahogy azt Satoraljaujhely is tette, mire a mézárosok rögtön leszállították felemel árakat. Ilyesetben nem volnánk kitéve a hentesek lelketlenségének, kik borju és marha-nyuzáson kívül ujabban ember-nyuzásra is vetemedtek.

Haláleset. Horváth Bertalan, kit mint közéletének agilis tagját ugyszólván mindenki ismert és tisztelői megkülönböztetett szimpáthiával tüntették ki vasárnap Budapesten meghalt. A boldogultat, ki Salgótarjánban egykor szolgabíró is volt Kisterenyén temetik.

Vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak fájdalomtelt szívvel jelentik, hogy a legjobb férj, atya, testvér és sógor: kelecsényi és alsósztrégovai Madách Aladár földcirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, folyó hó 23-án, éjjel 11 órakor, életének 60-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után jobblétre szenderült.

A drága halott hült tetemei folyó hó 26-án délután fél 6 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint Alsósztrégován örök nyugalomra tétetni.

Kelt Alsósztrégován, 1908. július 24.

Áldás és béke hamvaira!

Özv. Madách Aladárné, szül. Fekete Mária neje. Madách Ilona, Madách Lola leányai. Madách Jolán, férj. Fabriczy Pálné testvére. Fabriczy Pál sógora.

Értesítés. Lapunk felelős szerkesztője: dr. Cigler Jakab négy heti szabadságra ment. Távollétében Takács Mór, lapunk főmunkatársa helyettesíti.

Kérelem. Azon tisztelt gazdákat, kiknek az idei vétésnél alkalmuk volt az időközömbiséget az impregnált és a nem impregnált takarmány-répmag kelése között megfigyelni, felkérjük, sziveskedjenek ez iránti tapasztalataikat, akárhonnán szerezték is be a nem impregnált répmagot, közvetlenül Mauthner Ödön magkereskedésével Budapest, Rottembiler utca 33. közölni. Mintán az idei pontos megfigyelésekre a Mauthner cégnek úgy a tiszta igazság, mint a közérdek szempontjából szüksége van, nagyon kéri, előzetes köszönetének hálás kifejezése mellett, a tényleges adatokat 8 nap alatt akár levelezőlapon is vele tudatni,

„Tarjáni Pasztellek“. Ily címen a jövő hónap folyamán egy igazán irodalmi szivonalon álló, helyi vonatkozású vers-kötet jelenik meg

A mű szerzője Dimi. Polgári nevét kívánsága szerint nem fedjük fel. Egy kötet ára 1 korona.

Helyreigazítás. Multkori hírünkre „Verekeés vonatkozólag biztos forrásból értesülünk, hogy a verekedésben Dani Szilvi Ervő zenészeknek semmi része nem volt. Neve csak tévedésből került az ujságba.

Egy

két szobás

lakás keresetetik.

Cím a kiadóhivatalban.

594 szám. 1908. vhtó.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hajdunánási kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. 1923. számú végzése következtében dr. Berencsy János hajdunánási ügyvéd által képviselt Gluck Bsruch javára Horn Regina ellen 225 kor. 50 fill. s jár. erejéig 1908. évi május hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 2380 K becsült következő ingóságok, u. m. rőfös áruk, italok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a salgótarjáni kir. járásbírósnak 1908. évi V. 3822 sz. végzése folytán 225 kor 50. fillér tőkekövetelés, ennek 1907. évi július hó 10-ik napjától járó 5 százalék kamatai és eddig összesen 87 K 95 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Kisterenyén, alperes üzletében leendő megtartására 1908. évi aug. hó 21-ik napjának d. e. 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándéko-

zók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Salgótarján, 1908. évi július 21. napján.

Krúdy kir. bír. végrehajtó.

Hirdetések

felvétetnek a
kiadóhivatalban.

Meller L. Egyed

Budapest, IX., Lónyai-utca 7. sz.

Telefon-Interurban 46—31.

Telefon-Interurban 46—31.

Mielőtt személy-, jel-
zálog- vagy építési
kölcsön
iránt intézkednék,
kérjen díjtalanul
prospektust.

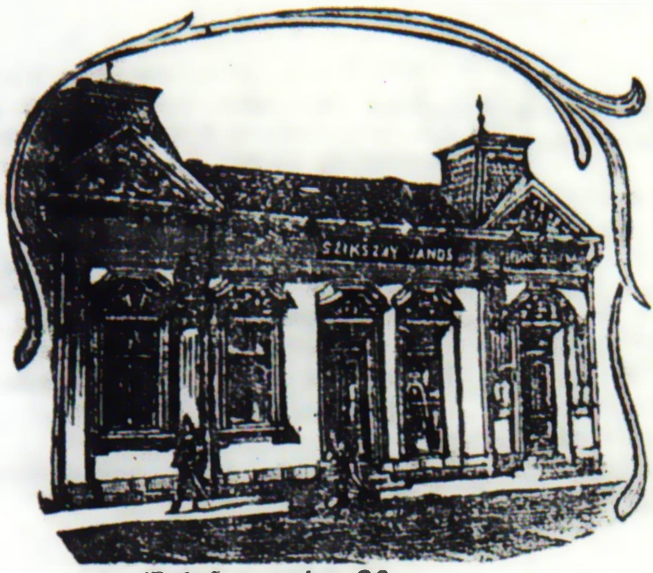
**WEHOVSZKY-FÉLE NYÁRI KERT-
BEN** kellemes családi össze jöveteli
hely. Pontos kiszolgálás. Polgári árak.
Vasárnap és ünnepnap kedden, szomba-
ton Bódi Rudi zenekara hangversenyez.

SINGER LAJOS

könyvnyomdájában

mindennemű nyomtatványok a
legszebb kivitelben és a legolcsóbb
árban készíttetnek.

PAPIRKÜLÖNLEGESSÉGEK
nagy választékban.

Telefon szám 20.

Szikszay János

férfi-szabó üzlete

SALGÓTARJÁN. fő-utca (saját ház.)

Ajánlja magát a legújabb divatú **férfiruhák és egyenruhák** elkészítésére a legrövidebb idő alatt és juttányos feltételek mellett.

Angol különlegeségek, Zsolnai, Gácsi és Brassói szövetek.

Kérem szükség esetén egy levelező-lap útján engem értesíteni, hogy esetleg a házhoz menjek.

Egy jó családból való, kitűnően be-
gyakorlott

g é p i r ó n ő,

ki 5 hónapig a község-házán és 3 hónapig a főszolgabírósnál legnagyobb meglegedésre működött, miről Szakáll Ferenc főszolgabíró ur bizonyítványa is tanuskodik,

alkalmazást keres.

Bővebbet Pap Zsigmond községi jegyzőnél.

Mindnyájunknak el kell menni

megtekinteni

Polatsek Miksa ruha- cipő- rőfös- uri- és női divat áru raktárát, hol mindezen és még számtalan itt felnem sorolt áruk, a legjobb minőségben, legolcsóbb árak,- és legszolidabb kiszolgálás mellett található. Vétel nem kötelező. Szigoruan szabott árak

mély tisztelettel

POLATSEK MIKSA.

A volt Meiszter László féle üzlet helyiség.